

OPISI PREGLEDOV IN PODROČIJ ZAVAROVANJA PRVA ZDRAVJE SPECIALISTI (okvirne informacije in navodila za zavarovance)

Alergologija

Abdominalna kirurgija se ukvarja z kirurgijo in diagnostiko trebušnih organov.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni alergološki pregled:

Pregled specialista alergologa obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, pogovor o dosedanjih boleznih, trenutnih težavah in klinični pregled bolnika. Po končani obravnavi bolnik prejme pisni izvid s končno oceno stanja in priporočil za zdravljenje.

Alergološki testi

Pri sumu na alergijsko bolezen se opravijo alergološki testi. Zdravnik specialist alergolog na podlagi ambulantnega pregleda oceni, kakšna vrsta alergijske bolezni se kaže pri posamezniku in se nato odloči za ustrezno alergološko testiranje.

Navodila za pripravo na pregled:

Pred preiskavo se je potrebno posvetovati glede priprave z zdravnikom specialistom, ki bo teste opravil. Navadno je 5 dni pred testiranjem potrebno prenehati z jemanjem antihistaminikov.

Abdominalna kirurgija

Abdominalna kirurgija se ukvarja z kirurgijo in diagnostiko trebušnih organov.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni pregled za abdominalno kirurgijo:

Pregled specialista abdominalne kirurgije obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, pogovor o dosedanjih boleznih, trenutnih težavah in klinični pregled bolnika. Po končani obravnavi bolnik prejme pisni izvid s končno oceno stanja in priporočil za zdravljenje in razlago morebitnega kirurškega posega.

UZ trebuha (trebušna slinavka, žolčnik, jetra, vranica, mehur, prostata, ledvica)

Z ultrazvokom trebuha pregledujemo naslednje organe: jetra, žolčne vode, žolčnik, trebušno slinavko, ledvice, nadledvične žleze, vranico, trebušne arterije in vene,

retroperitonej, sečni mehur, prostato pri moškem. Ocenjujemo lego in velikost organov, tkivno strukturo organov, bolezenske spremembe na vseh naštetih organih.

Navodila za pripravo na pregled:

Pred preiskavo morate biti tešči vsaj 6h. Pijete lahko le vodo ali nesladkan čaj. 2h pred preiskavo popijte 0,5 l vode, da bo mehur poln.

Gastroenterologija

Gastroenterologija je veja interne medicine, ki se ukvarja z diagnostiko in zdravljenjem bolezni prebavil, jeter in žolčnih poti.

Možni pregledi:

UZ trebuha (trebušna slinovka, žolčnik, jetra, vranica, mehur, prostata, ledvica)

Z ultrazvokom trebuha pregledujemo naslednje organe: jetra, žolčne vode, žolčnik, trebušno slinavko, ledvice, nadledvične žleze, vranico, trebušne arterije in vene, retroperitonej, sečni mehur, prostato pri moškem.

Navodila za pripravo na pregled:

Pred preiskavo morate biti tešči vsaj 6h. Pijete lahko le vodo ali nesladkan čaj. 2h pred preiskavo popijte 0,5 l vode, da bo mehur poln.

Urea dihalni test

Urea dihalni test je neinvazivna metoda (dihalni test), pri kateri v izdihanem zraku odkrivamo okužbo z bakterija *Helicobacter pylori*. Ta bakterija povzroča vnetje želodčne sluznice in razjede v želodcu in dvanajstniku, ima pa tudi pomembno vlogo pri razvoju nekaterih vrst želodčnega raka. Večina okuženih nima posebnih simptomov. Baketrija *Helicobacter pylori* ima pomembno vlogo pri kožni bolezni rozacea. Okužbo zdravimo s trotirno terapijo. Priporočeno je sedemdnevno zdravljenje z zdravilom, ki zavira izločanje želodčne kisline in dvema antibiotikoma. Uspeh zdravljenja preverjamo z urea dihalnim testom. V primeru neuspešnega zdravljenja (odpornost bakterij na določene antibiotike) lahko terapijo ponovimo. Izbor antibiotikov je pogosto odvisen od dodatnih mikrobioloških preiskav.

Navodila za pripravo na pregled:

Pred preiskavo morate biti tešči vsaj 6h. Pijete lahko le vodo.

Laktozna intoleranca

V diagnostiki laktozne intolerance uporabljamo dihalni test. Na pregled pridemo tešči, zaužijemo raztopljeno laktozo ter nato na določene časovne razmike pihamo v posebno vrečko. Z posebnim aparatom nato analiziramo izdihani zrak. Pri bolnikih z laktozno intoleranco se pojavijo plini v črevesju, ki se deloma prenesejo v kri in izločijo v izdihanem zraku. Preiskava je popolnoma neškodljiva in neboleča ter zanesljiva.

Navodila za pripravo na pregled:

Pred preiskavo morate biti tešči vsaj 12 ur. Od polnoči pred testiranjem ne sme piti, 1 dan pred testiranjem lahko uživata le priporočeno hrano.

Tireologijo

Tireologija je veja interne medicine, ki se ukvarja z diagnostiko in zdravljenjem bolezni žleze ščitnice.

Možni pregledi:

Uz ščitnice s pregledom

Z ultrazvokom ščitnice ugotavljamo velikost in strukturo ščitnice in obščitnic. Ugotavljamo spremembe, ki so značilne za bolezni omenjenih žlez.

Dermatovenerologija

Dermatologija je medicinska veda, ki se ukvarja z boleznimi kože in kožnih priveskov, kot so lasje in nohti ter s spolno prenosljivimi boleznimi.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni dermatovenerološki pregled

V dermatološki ambulanti vam pomagamo pri vseh kožnih boleznih (bakterijske, virusne in glivične okužbe alergijske in reaktivne bolezni (npr. atopijski dermatitis, kontaktni dermatitis) akne, rozacea in seboroični dermatitis, luskavica, izpadanje las, pigmentna (melanocitna) znamenja, benigni tumorji kože (seboroične keratoze, mehki fibromi, hemangiomi), kožni rak (aktinične keratoze, bazalnocelični karcinom, ploščatocelični karcinom kože, melanom), bolezni ven (krčne žile).

Dermatoskopija

Dermatoskopija ali površinska mikroskopija kože je metoda, ki dermatologom pomaga pri zgodnjem odkrivanju melanoma in drugih vrst kožnega raka. Z njo je mogoče veliko zanesljiveje ločiti nenevarne pigmentirane spremembe na koži od nevarnega melanoma.

Pulmologija

Pulmologija se ukvarja s preučevanjem, preprečevanjem in zdravljenjem pljučnih bolezni in bolezni dihal. V pulmološki ambulanti obravnavamo bolnike s težavami pri dihanju ali s sumom na bolezni prsnega koša kot so vnetja (pljučnice, bronhitis, kašelj, pojav izmečka, težka sapa in dušenje, bolečina pri dihanju) ali sum na rakasto bolezen pljuč in drugih organov v prsnem košu.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni pulmološki pregled

Pregled specialista obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, pogovor o dosedanjih boleznih, trenutnih težavah in klinični pregled bolnika. Po končani obravnavi bolnik prejme pisni izvid s končno oceno stanja in priporočil za zdravljenje in razlago morebitnega kirurškega posega. Pregled zajema splošni internistični pregled ter usmerjen klinični pregled dihal.

Spirometrija s prvim specialistično ambulantnim pulmološkim pregledom

Spirometrija ali merjenje pljučnih volumnov je zelo pogosto uporabljena preiskava v poteku diagnostike in ocene različnih bolezenskih stanj. S preiskavo ocenimo kapaciteto in funkcijo pljuč.

Oftalmologija

Oftalmologija se ukvarja z odkrivanjem, diagnostiko in zdravljenjem bolezni oči, obočesnih struktur in vidne poti. Za obisk očesnega zdravnika se velikokrat odločimo šele, ko se pojavijo težave z očmi. Prav pa je, da nas oftalmolog pregleda pred pojavom težav oziroma preventivno. Zgodnje, pravočasno in kvalitetno diagnosticiranje so nujni za pravilno postavljanje diagnoze, ustrezno ukrepanje in zdravljenje očesnih bolezni.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni oftalmološki pregled refrakcijskih motenj

Pregled zajema preverjanje vidne ostrine, merjenje očesnega pritiska, pregled sprednjih delov očesa z biomikroskopom, pregled očesnega ozadja ter po potrebi še druge preiskave in meritve. Predpisujemo očala, opravljamo preglede za potrebe medicine dela in preglede za šoferje. Na oftalmološki pregled pridite z očali, ki jih uporabljate, obeh ne imejte kontaktnih leč, koristno je, če s seboj prinesite zdravstveno dokumentacijo o morebitnih trenutnih ali prejšnjih obolenjih.

Otorinolaringologija

Otorinolaringologija se ukvarja z boleznimi ušesa, nosu in grla.

ORL pregled je potreben pri naslednjih simptomih: bolečine v ušesih, šumenje - piskanje, slabši sluh, vrtoglavica, oteženo dihanje skozi nos, kronični izcedek iz nosu, alergijski rinitis, glavobol, težave s sinusi, pogoste angine, kašelj, cmok v grlu, hripavost, oteženo požiranje, zatikanje hrane, povečane bezgavke na vratu.

Za ORL pregled ni potrebnih posebnih priprav, pomembno pa je dobro sodelovanje preiskovanca. Potrebno je, da s seboj prinesete zdravstveno dokumentacijo o morebitnih trenutnih in prejšnjih ORL obolenjih.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni ORL pregled

Specialistični pregled obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, natančen pogovor o dosedanjih boleznih in trenutnih težavah. Sledi klinični ORL pregled. Če je potrebno sledi odvzem krvi za laboratorijske preiskave ter napotitev na morebitno dodatno diagnostiko.

Audiometrija (ADG)

Audiometrija je metoda merjenja stanja sluha.

Vestibulometrija (VTG)

Vestibulometrija (VTG) je niz diagnostičnih metod, na podlagi katerih se diagnosticira vrtoglavica. S testiranjem centra za ravnotežje odkrivamo, ali je vrtoglavica rezultat težav s srednjim ušesom ali drugih motenj.

UZ vratu (bezgavke, žleze slinavke)

Z ultrazvočnim pregledom vratu ugotavljamo morebitne spremembe žleze ščitnice, žlez obščitnic in slinavk, vratnega žilja, bezgavk, ocenjujemo morebitne druge patološke formacije v predelu vratu.

Urologija

Urologija se ukvarja z boleznimi sečil (ledvic, sečevoda in mehurja) ter moških spolovil.

Možni pregledi:

UZ sečil

Pri preiskavi ocenjujemo strukturo ledvici, sečnico, mehur in velikost prostate.

UZ skrotuma - Testisov

Z ultrazvočnim pregledom skrotuma ocenjujemo velikost in strukturo testisov ter obmodkov ter ugotavljamo morebitne druge patološke spremembe v predelu skrotuma.

UZ trebuha (trebušna slinovka, žolčnik, jetra, vranica, mehur, prostata, ledvica)

Z ultrazvokom trebuha pregledujemo naslednje organe: jetra, žolčne vode, žolčnik, trebušno slinavko, ledvice, nadledvične žleze, vranico, trebušne arterije in vene, retroperitonej, sečni mehur, prostato pri moškem. Ocenjujemo lego in velikost organov, tkivno strukturo organov, bolezenske spremembe na naštetih organih.

Psihiatrija

Psihiatrija se ukvarja z diagnostiko in zdravljenjem duševnih motenj. Najbolj pogoste duševne motnje so anksiozne motnje in depresija, zdravnik psihiater pa pomaga tudi ljudem z organskimi duševnimi motnjami, z motnjami zaradi uživanja različnih psihoaktivnih snovi, s psihotičnimi motnjami, z drugimi razpoloženskimi motnjami ter motnjami osebnosti in vedenja v odrasli dobi in vedenjskimi in čustvenimi motnjami, ki se običajno začnejo v otroštvu oziroma adolescenci.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni psihiatrični pregled

Specialistični pregled obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, poglobljeno anamnezo ter pisni izvid z oceno klinične slike, ter predlogi za nadaljnje zdravljenje.

Ortopedija

Ortopedija proučuje, odkriva, preprečuje in zdravi bolezni hrbtenice in gibal.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni specialistično ambulantni ortopedski pregled

Specialistični pregled obsega pregled morebitne dosedanje dokumentacije, razširjen klinični ortopedski pregled, napotitev na morebitno dodatno slikovno diagnostiko ter pisni izvid s končno oceno stanja preiskovanca in priporočili.

Punkcija skupaj s specialistično ambulantnim ortopedskim pregledom

Diagnostično punkcijo sklepa izvajamo, kadar je v sklepu prisoten izliv. Izliv v sklepu lahko nastane zaradi degenerativnih sprememb, lahko gre za stanje po poškodbi ali gnojnem vnetju sklepa. Izliv je prisoten tudi pri s kristali povzročenimi artritisi (urični, pirofostatni) ali v sklopu revmatske bolezni. Ortoped po pregledu oceni, za kakšno vrsto izliva gre, in predlaga nadaljnje preiskave in načine zdravljenja.

Aplikacija blokade skupaj s specialistično ambulantnim ortopedskim pregledom

Običajna ortopedska blokada s kombinacijo lokalnega anestetika in kortikosteroida pacientu nudi prehodno pomoč. Navadno se zanjo odločamo v primeru napredovale obrabe sklepa, kadar pa gre za blažjo stopnjo, raje svetujemo zdravljenje z ACP/PRP ali aplikacijo hialuronske kisline.

UZ sklepov

S preiskavo ugotavljamo morebitne patološke spremembe v predelu sklepa, ki ga ocenjujemo.

UZ mehkih tkiv

Z ultrazvočnim pregledom mehkih tkiv ugotavljamo velikost in strukturne značilnosti sprememb v podkožju in mišicah. Z ultrazvokom ugotavljamo tudi spremembe, ki

nastanejo po poškodbi mišice. Z ultrazvokom sklepov in tetiv ugotavljamo bolezenske spremembe na omenjenih delih telesa.

Plastična in rekonstrukcijska kirurgija

Plastična in rekonstruktivna kirurgija se ukvarja z rekonstrukcijo tkiv po poškodbah, boleznih in prirojelih anomalijah, z obravnavo in kirurškim zdravljenjem benignih in malignih tumorjev kože in mehkih tkiv, s poškodbami in boleznimi rok, z opeklinami, z mikrokirurški rekonstrukcijski posegi, z rekonstrukcijo dojke, z regenerativno medicino, estetsko kirurgijo in estetsko medicino.

Možni pregledi:

Prvi in kontrolni pregled plastične in rekonstrukcijske kirurgije

Pregled obsega anamnezo in telesni pregled, odrejanje potrebnih preiskav in izdelavo terapevtskega načrta ali priporočilo posega.

Radiologija

Rentgensko slikanje je diagnostična metoda, s pomočjo katere se običajno opravi slikanje okostja (hrbtenice, dolgih kosti, sklepov, glave, sinusov...) in pljuč v standardnih in specialnih projekcijah. Preiskave so neboleče in za slikanje niso potrebne posebne priprave, temveč je zaželeno le dobro sodelovanje pacienta.

S pomočjo slikanja kosti lahko zaznamo zlome, utesnitve na različnih delih hrbtenice, kalcinacije v sklepih, starostne spremembe na kosteh ipd.

Pri slikanju prsnega koša (pljuča in srce) lahko ugotavljamo akutne respiratorne infekcije, kronične spremembe v pljučih, tumorje, povečanje srca, kalcinacije v prsnem košu (žile) ipd.

Rentgenski aparat kot vir ionizirajočega sevanja ne predstavlja radioaktivnega sevanja. Sevanje oddaja le kratek čas ob vklopu visoke napetosti. Sevanje preneha v nekaj milisekundah po izklopu napetosti. Tudi po daljšem delovanju rentgenski aparat in njegovi sestavni deli ne postanejo radioaktivni. Rentgenski žarki se že več kot stoletje uporabljajo za prikaz skeletnih struktur in sprememb v notranjosti človeškega telesa.

Vrste slikanj, ki jih opravljamo:

pljuča in srce (PC-pulmo cor), hrbtenica (vratna-cervikalna, prsna-torakalna, lumbosakralna-LS: ledvenokrižnična in trtica), vsi sklepi telesa (kolenski sklep, ramenski sklep, zapestje, sklepi prstov rok in nog, gleženj, stopalo, dlan...), glava (lobanja, obnosne votline, čeljustni sklepi, nos, obrazne kosti...), medenica (medenica, kolki...), vse dolge kosti (stegenica, nadlahtnica, podlahtnica...).

Možni pregledi:

Rentgen

Rentgenske žarke uporabljamo za prikaz skeletnih struktur in sprememb v notranjosti človeškega telesa. Snop rentgenskih žarkov ob prehodu skozi telo različno oslabi ter pusti sled na filmu, ki ga kasneje razvijemo in fiksiramo. Rentgen omogoča predvsem prikaz struktur, ki bodisi zelo (kostne in poapnele strukture) ali malo oslabijo rentgenske žarke (zrak).

CT

Računalniška tomografija CT - je rentgenska preiskovalna metoda, s katero lahko opredelimo vzrok, mesto in razširjenost bolezni natančneje od klasičnega rentgenskega slikanja, saj zaradi boljšega kontrasta razlikuje med različnimi tkivi, kot so kosti, mišice in maščoba. Namesto opazovanja zunanjih obrisov kosti in organov CT ustvari popoln trirazsežen računalniški model opazovanega dela telesa.

CTA

Računalniška tomografija s kontrastom (CTA) Pred preiskavo vas sprejme in na preiskavo pripravi radiološki inženir, ki tudi upravlja s CT napravo med preiskavo. Včasih je potrebno, da med preiskavo dobite kontrastno sredstvo, ki vsebuje jod. Kontrastno sredstvo omogoča boljši in zanesljivejši prikaz žil in organov v telesu ter s tem možnost boljše in natančnejše ocene - diagnoze. Kontrastno sredstvo vbrizgamo med preiskavo v veno (pred preiskavo vam medicinska sestra v veno vstavi cevko - venosko kanilo) ali pa ga dobite kot tekočino za pitje.

MR

Magnetna resonanca (MR) je postopek slikanja telesa z uporabo magneta, radijskih valov in računalnika. Je neinvazivna medicinska diagnostična tehnika - ker ne uporablja rentgenskih žarkov, zdravju ni škodljiva - s katero ugotavljamo bolezenske spremembe v možganih, hrbtenjači in drugih delih glave, v hrbtenici in sklepih, mišicah, vezeh, mehkih tkivih. Magnetna resonanca je močno spremenila preiskovanje in odkrivanje bolezni, ki se izražajo z milimetrskimi spremembami in s to napredno diagnostiko je omogočen hiter pričetek zdravljenja bolezni, ki je še v začetni fazi in še ne kaže bolezenskih znakov in simptomov ter v tej fazi največkrat tudi ozdravljiva.

MRA

Magnetna resonanca s kontrastom (MRA) je tehnika slikanja notranje zgradbe telesa z uporabo magneta, radijskih valov in računalnika ter uporabo posebnega kontrastnega sredstva, da lahko boljše ocenimo določene strukture.

Laboratorijske preiskave

Medicinski laboratorij zagotavlja visoko kakovost in konzistentnost celotne svoje dejavnosti vključno z zanesljivimi in klinično relevantnimi rezultati. Zahtevane preiskave, v sodelonju z laboratorijem, ciljano določi zdravnik glede na medicinsko problematiko. Laboratorijske preiskave so izvedene analitsko neoporečno, njihovi rezultati pa pravilno tolmačeni.